

JAARGETIJDEN IN MANAGEMENT

Over de theorieën van [Manfred van Doorn](#), [Christopher Vogler](#) en [Joseph Campbell](#)

Bij sommige managementvraagstukken kan je soms kan je hulp hebben van de Walt Disney scenariotechniek. Die gaat uit van cycli van de seizoenen. Elk jaar komen lente, zomer, herfst en winter terug. De winter lijkt het einde van de cyclus, maar is ook een begin.

Met oudjaar reed ik deze winter door Twente. Om te kijken en te luisteren naar de karbietbussen. Prachtig. Overal op veilige afstanden stonden in de weilanden partytenten met vaders, moeders en kinderen. Vierentwintig uur donderen.

Op de terugweg zag ik aan de weg een nieuw rouwcentrum. Met een markante moderne vormgeving. Ook min of meer los in het land geplaatst. "De graankorrel" stond er op de gevel. Een prachtige naam voor een rouwcentrum. Als katholiek ben ik opgevoed met de idee, dat er geen nieuw leven ontstaat als de graankorrel niet sterft.

Walt Disney start met een hoofdpersoon in de overgang van winter en lente. In het hoogtepunt van de film, zal deze hoofdpersoon heel bijzondere dingen gaan doen. En boven zichzelf uitstijgen. Om het dramatische effect van die buitengewone prestaties goed te laten uitkomen, wordt de hoofdpersoon in die eerste fase bij voorkeur neergezet als heel gewoon, gemiddeld, en verre van bijzonder. De omgeving is dorps en saai. De held is sloom, slaperig en stuntelig. Hoe meer contrast met de superheld van later, hoe beter.

Dan volgt een oproep om de bestaande, lamlelijke toestand te doorbreken. De telefoon gaat. Er komt een vreemdeling in het dorp. Een leraar trekt zich het lot van de hoofdpersoon aan.

De hoofdpersoon echter, wijst die eerste oproepen af. En dat is ook kenmerkend voor de dramatische Disneytechniek: de held beweegt zich niet van hoogtepunt naar hoogtepunt, maar zwalkt tussen, twijfel, moed, actie en passiviteit. Steeds is er een terugval. Maar ook is er uiteindelijk toch ook weer een doorbraak.

Tussen Lente en zomer gaat de hoofdpersoon dan echt aan zijn missie beginnen. Maar dan komen er een reeks hindernissen op zijn weg. Verkeerde vrienden, foute bazen, ongelukkige liefdes. Uiteindelijk zullen al deze barrières leerscholen blijken te zijn. Noodzakelijk voor de uiteindelijke topprestaties.

Hoog zomer uiteindelijk staat de hoofdpersoon recht in het leven. Hij staat ergens voor. Het is de Lutherfase. "Hier sta ik, ik kan niet anders". Een combinatie van integriteit, gemeenschapszin en zelfverzekerdheid.

Dan volgden de beslissende acties. Het kwaad wordt overwonnen. De bedreiging afgewend. De hoofdpersoon neemt grote persoonlijke risico's. Maar hij kan en wil niet anders. En hij is er voor toegerust.

Eeuwige roem is de hoofdpersoon overigens niet beschoren. In de loop van zijn avontuur heeft hij bloedige keuzes moeten maken. En is het hem niet gelukt altijd zijn integriteit te bewaren. Succes blijkt gemengd met schade en schande. Soms meer. Soms minder.

Het resultaat is niet voor hem zelf. De held is geen zakkenvuller. De opbrengst is voor de groep. De hoofdpersoon begint aan zijn terugtrekkende bewegingen. Weg van het middelpunt en de schijnwerpers. Terug naar huis. Waar zijn ouders niet meer zijn. En uiteindelijk lijkt hij er zelf ook niet meer te zullen zijn. De winter treedt in. Het lijkt het einde. Maar zal een nieuw begin blijken te zijn. Met nieuwe avonturen. Of nieuwe helden.

Een oneindige cirkel die steeds herhaald wordt. Elke generatie, elk leven, elk jaar, elke dag en elk uur.

[Plaatjes](#)

Plate 1: The Hero's Journey 12-Stage Model Diagram.

Based upon the diagram constructed by Hart (1999, [Online]), which in turn is based upon the original diagram constructed by Campbell (1993, p. 245). The text within the diagram is based upon Vogler's 12-stage model.